

Aandelenmarkten internationaler

Het buitenland had eind 2000 ruim 47 procent van het Nederlandse aandelenkapitaal in handen. Eind 1990 was dat nog 34 procent. Vooral in de jaren 1998 en 1999 is het buitenlands bezit explosief gegroeid. Uit deze ontwikkeling blijkt de toenemende internationalisering van de aandelenmarkten.

Het Nederlands aandelenbezit nam toe van 252 miljard euro eind 1990 tot 1 035 miljard euro eind 2000, de Nederlandse aandelen-schuld nam in diezelfde periode toe van 246 miljard euro tot 1 077 miljard euro. In 2001 daalden de aandelenkoersen fors. De CBS-koersindex daalde met 21,1 procent. Ondanks nieuwe emissies en de toename van stockdividenden namen de waarden van zowel het Nederlands aandelenbezit als de Nederlandse aandelenschuld af.

De daling in 2001 was de eerste sinds de golfcrisis van 1990. Gedurende dat jaar nam het Nederlands aandelenbezit af van 273 miljard euro naar 252 miljard euro, de Nederlandse aandelenschuld daalde van 266 miljard euro naar 246 miljard euro.

Risicovoller beleggen

Tussen 1990 en 2001 nam de waarde van het aandelenbezit toe tot 1 035 miljard euro, onder meer door de sterke stijging van de aandelenkoersen. Een belangrijke factor was daarnaast dat verzekeringsinstellingen (inclusief pensioenfondsen) in de jaren negentig steeds risicovoller zijn gaan beleggen. Onderhandse leningen aan met name de overheid werden op grote schaal afgelost en herbelegd in aandelen, nieuw aangetrokken middelen

werden belegd in aandelen. Het aandelenbezit van verzekeringsinstellingen groeide dan ook van 37 miljard euro eind 1990 tot 304 miljard euro eind 2000.

Het aandelenbezit van huishoudens nam in deze periode toe van 90 miljard euro tot 277 miljard euro. De groei van het aandelenbezit van huishoudens bleef achter bij de groei van het totale aandelenbezit. Dat kwam doordat een relatief groot gedeelte van het aandelenbezit betrekking had op niet-beursgenoteerde ondernemingen. De ontwikkeling van het aandelenbezit van niet-beursgenoteerde ondernemingen was veel minder uitbundig dan van beursgenoteerde ondernemingen. Dat wordt veroorzaakt doordat de waardevermeerdering van aandelen in niet-beursgenoteerde ondernemingen grotendeels bepaald wordt door de jaarlijkse toevoeging van ingehouden winsten aan de reserves. Deze heeft door de jaren heen een stabiel verloop.

Eind 2000 was van het totale Nederlandse aandelenbezit ruim 45 procent (468 miljard euro) van buitenlandse origine. In 1990 bedroeg dit nog 35 procent (89 miljard euro). Ook bij deze ontwikkeling speelden verzekeringsinstellingen een grote rol. Vooral in 1999 en 2000 wisselden zij op grote schaal Nederlandse aandelen in voor buitenlandse.

De overheid zag in 2000 haar bezit aan Nederlandse aandelen dalen van 56 miljard euro naar 42 miljard euro. Deze daling werd met name veroorzaakt door de koersdaling die het aandeel KPN doormaakte.

Nederlandse aandelenschuld

De Nederlandse aandelenschuld nam na het grote verlies in 1990 toe tot 1 077 miljard euro eind 2000. Met name de ontwikkeling van de waarde van Nederlandse beursgenoteerde aandelen was spectaculair. Deze waarde nam toe van 91 miljard euro eind 1990 tot 680 miljard euro eind 2000. De waarde van de Nederlandse beursgenoteerde aandelen is in 2001 met 140 miljard euro afgenomen tot 540 miljard euro eind december.

De waardeverhoging van de Nederlandse aandelenschuld tot het jaar 2001 is niet alleen te danken aan koersstijgingen, er is ook een niet te verwaarlozen volumecomponent. Zo is in de periode 1991 tot 2001 voor 141 miljard euro aan nieuw aandelenkapitaal aangetrokken.

Grotere afhankelijkheid

Het buitenland had eind 2000 ruim 47 procent (510 miljard euro) van het Nederlandse aandelenkapitaal in handen tegen 34 procent (83 miljard euro) eind 1990. Vooral in de jaren 1998 en 1999 is het buitenlands bezit explosief gegroeid, te weten met 233 miljard euro. Duidelijk weerspiegelt zich hierin de toenemende internationalisering van de aandelenmarkten, onder meer door steeds grotere onderlinge afhankelijkheid van nationale economieën en financiële systemen, door samenwerking en fusies van markten en door de komst van de girale euro. Daarnaast blijkt uit deze ontwikkeling de aantrekkingskracht van grote wereldwijd opererende Nederlandse ondernemingen die ook op buitenlandse beurzen zijn genoteerd.

Rob van der Holst

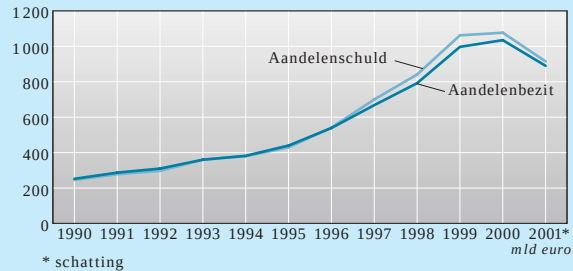
Aandelenbezit en aandelenschuld

Onder het Nederlands aandelenbezit verstaan we die aandelen die eigendom zijn van Nederlandse ingezetenen. Dat zijn alle personen die, onafhankelijk van hun nationaliteit, langer dan een jaar verblijven in Nederland en alle bedrijven die gevestigd zijn in Nederland. Vestigingen van buitenlandse ondernemingen in Nederland worden dus gezien als Nederlandse ingezetenen. Vestigingen van Nederlandse ondernemingen in het buitenland zijn dat niet.

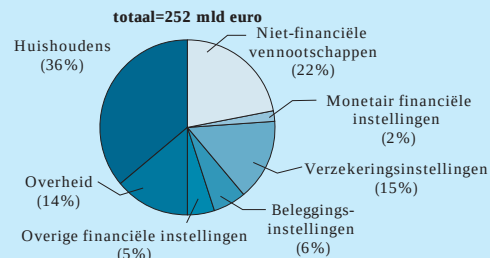
Onder de Nederlandse aandelenschuld verstaan we de totale waarde van het uitstaand aandelenkapitaal, beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd, van Nederlandse ondernemingen en beleggingsinstellingen.

Nederlands aandelenbezit en aandelenschuld

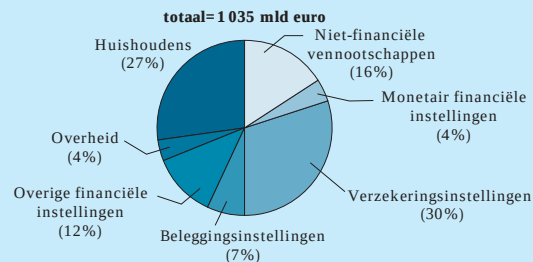
1990-2000



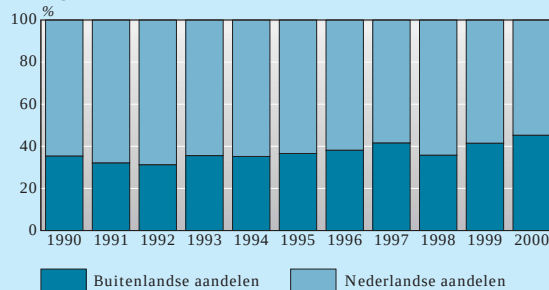
aandelenbezit naar sector, 1990



aandelenbezit naar sector, 2000



naar eigendom, aandelenbezit



naar eigendom, aandelenschuld

